LIBRIS | We know books

Malala Yousafzai a început campania pentru educația fetelor la vârsta de zece ani, când valea Swat era controlată de teroriști și sistemul de educație era amenințat. Folosindu-se de pseudonimul Gul Makai, a scris despre viața ei sub stăpânirea talibanilor pentru BBC Urdu. Malala a fost de acord să apară într-un documentar *New York Times* despre educație în Pakistan. S-a folosit de orice oportunitate pentru a vorbi public despre pace și dreptul fiecărui copil la educație.

În octombrie 2012, Malala a fost atacată de talibani și a fost împușcată în timp ce se întorcea acasă de la școală. A supraviețuit atacului și-și continuă campania pentru educație.

În 2011, drept recunoaștere pentru curajul ei, Malala a fost nominalizată pentru Premiul Internațional de Pace pentru Copii și a câștigat primul Premiu de Pace pentru Tineret din Pakistan. E cel mai tânăr nominalizat la premiul Nobel și a primit numeroase alte premii, inclusiv Premiul Internațional de Pace pentru Copii (2013), Premiul Saharov pentru Libertate de Gândire și premiul Amnesty Internațional, Ambasador al Conștiinței.

Malala locuiește în prezent în Birmingham, Anglia, și continuă să apere accesul universal la educație prin Fundația Malala (malalafund.org), o organizație non-profit care investește în programe comunitare și sprijină apărători ai educației din întreaga lume.

Patricia McCormick a fost de două ori finalistă la National Book Award și autor al mai multor romane pentru tinerii adulți, printre care *Cut*, *Sold*, și *Never Fall Down*. Locuiește în New York cu soțul ei. Pentru mai multe informații, accesați patriciamccormick.com.

MALALA YOUSAFZAI
și PATRICIA McCORMICK

Eu sunt Malala

Tânăra care a luptat pentru educație și a schimbat lumea

Traducere din limba engleză
de Iulian Curuia

Ediție pentru tineri cititori

youngart

LIBRIS | We know books

Întreaga familie în faţa noii noastre case din Birmingham.

Cuprins

Prolog 7

Partea întâi: Înainte de talibani 13
1. Liberă ca pasărea cerului 15
2. Vise 24
3. Un creion fermecat 28
4. Un avertisment de la Dumnezeu 31
5. Prima ameninţare directă 34

Partea a doua: O umbră se lasă peste vale 39
6. Mullah-ul Radio 41
7. Talibanii în Swat 46
8. Nimeni nu e în siguranţă 53
9. Bomboane din cer 56
10. 2008: Cum se manifestă terorismul 60

Partea a treia: Îmi găsesc vocea 65
11. O şansă să vorbesc 67
12. Jurnalul unei fete de şcoală 70
13. S-au terminat orele 77
14. Şcoala secretă 81
15. Pace? 85
16. Refugiaţi 90
17. Acasă 97
18. O cerinţă modestă şi o pace ciudată 100
19. În sfârşit, veşti bune! 103

LIBRIS | We know books

Partea a patra: Luată în vizor 107
20. Sunt amenințată cu moartea 109
21. Promisiunea primăverii 112
22. Semne rele 115
23. O zi ca oricare alta 119

Partea a cincea: O viață nouă, departe de casă 123
24. Un loc numit Birmingham 125
25. Probleme, soluții 129
26. O sută de întrebări 133
27. Fac ceva să treacă timpul 136
28. Suntem cu toții aici 140
29. A umple spațiile goale 145
30. Mesaje din jurul lumii 152
31. O zi dulce-amăruie 154
32. Miracole 158
33. Locul acesta nou 162
34. Lucrul pe care-l știm cu toții 167
35. Aniversare 171

Epilog 173
Mulțumiri 177
Glosar 181
O cronologie a evenimentelor importante 185
Notă despre Fundația Malala 199

LIBRIS | We know books

1

Liberă ca pasărea cerului

Eu sunt Malala, o fată ca oricare alta, deși am și eu talentele mele.

Am încheieturi flexibile și pot să-mi trosnesc degetele de la mâini și de la picioare ori de câte ori vreau. (Și-mi place să mă uit la chipurile oamenilor strâmbându-se atunci.) La skandenberg pot să bat pe cineva de două ori mai mare ca mine. Îmi plac prăjiturelele, nu și bomboanele. Cred că ciocolatei negre nici n-ar trebui să i se spună ciocolată. Urăsc vinetele și ardeii verzi. Mi se pare că Bella din *Saga Amurg* e prea capricioasă și nu înțeleg cum de a putut să-l aleagă pe plictisitorul ăla de Edward. Așa cum spun prietenele mele din Pakistan, nu prea îi aduce mare lucru.

Nu mă interesează prea mult cosmeticele sau bijuteriile, și nu sunt o fetișcană. Dar culoarea preferată e rozul și recunosc că obișnuiam să petrec mult timp în fața oglinzii jucându-mă cu părul meu. Când eram mai mică, încercam să-mi deschid culoarea pielii cu miere, apă de trandafir și lapte de bivoliță. (Dacă-ți pui lapte pe față, miroase foarte urât.)

Cred că rucsacul unui băiat este mereu un dezastru și dacă-i verifici uniforma e tot timpul murdară. Nu e o părere de-a mea. E realitatea.

LIBRIS We know books

Sunt paștună, membră a unui trib mândru de oameni, răspândiți prin tot Afganistanul și Pakistan. Tatăl meu, Ziauddin, și mama, Toor Pekkai, s-au născut în sate de munte, dar după căsătorie s-au mutat în Mingora, cel mai mare oraș din valea Swat, aflat în nordul Pakistanului, acolo unde m-am născut eu. Valea Swat e cunoscută pentru frumusețea ei, iar turiștii veneau din toate părțile să vadă munții înalți, dealurile înverzite și râurile cu apă limpede ca cristalul.

Am fost botezată după tânăra eroină paștună, Malalai, care și-a inspirat poporul prin curajul ei. Eu nu cred însă în lupte, chiar dacă fratele meu de paisprezece ani, Khushal, mă scoate din minți. Nu mă cert cu el. Mai degrabă, el se ceartă cu mine. Și sunt de acord cu Newton: pentru fiecare acțiune, există o reacțiune egală și opusă ei. Așa că se poate spune că atunci când Khushal se ceartă cu mine, eu îi fac pe plac. Ne certăm pe telecomandă. Pe treburile casnice. Care dintre noi se descurcă mai bine la școală. Cine-a mâncat ultimele Cheesy Wotsits. Ne certăm pentru tot ce-ți trece prin cap.

Fratele meu de zece ani, Atal, mă enervează mai puțin. În plus e foarte bun la găsitul mingilor de crichet care ies din teren. Dar câteodată joacă după propriile lui reguli.

Când eram mai mică, și apăruseră între timp și acești frați ai mei, am avut o conversație cu Dumnezeu: „Doamne", am zis, „pe mine nu m-ai întrebat înainte să-i trimiți pe lume pe ăștia doi. Nu m-ai întrebat ce părere am. Câteodată sunt chiar enervanți", i-am spus. Când vreau să învăț, fac o gălăgie teribilă. Și dimineața, când mă spăl pe dinți, încep să bată în ușa de la baie. Dar eu am făcut pace cu ei. Cel puțin cu ei doi poți juca un meci de crichet.

Acasă, în Pakistan, fugeam toți trei ca niște iepuri pe aleile din jurul casei; jucam un soi de joc ca prinselea, un alt joc care se numea *mango, mango*, un joc ca șotronul, căruia noi îi spunem *chindakh* („broasca"), și hoții și vardiștii. Câteodată sunam la ușa vreunei case, iar apoi fugeam și ne ascundeam. Însă jocul nostru preferat era crichetul. Jucam crichet zi și noapte pe aleea din spatele casei sau pe acoperișul plat. Dacă nu ne permiteam o bilă normală de crichet, făceam una din ciorapi vechi pe care-i îndesam cu gunoaie, iar portițele le desenam cu creta pe perete. Pentru că era cel mai mic, de fiecare dată îl trimiteam pe Atal să aducă bilele când cădeau de pe acoperiș; câteodată se întorcea și cu bilele de crichet ale vecinilor. Se întorcea cu un rânjet șmecheresc pe față:

— Ce s-a întâmplat?

— Au luat-o și ei pe-a noastră ieri! spunea ridicând din umeri.

Dar băieții sunt... ei bine, băieți. Majoritatea nu sunt la fel de civilizați ca fetele. Așa că dacă n-aveam chef să fac lucrurile ca băieții, coboram și băteam în peretele dintre casa noastră și a Safinei. Două bătăi, ăsta era semnul nostru. Dacă auzea îmi răspundea și ea printr-o bătaie. Atunci dădeam la o parte o cărămidă, deschizând o gaură între casa mea și a ei, și ne șopteam lucruri pe-acolo. Câteodată stăteam una pe la alta și ne uitam la serialul nostru preferat, *Shaka Laka Boom Boom* – despre un tânăr care avea un stilou fermecat. Sau lucram la micile noastre păpuși pe care le făceam din bețe de chibrit și bucăți de stofă.

Safina a fost partenera mea de joacă de când aveam cam opt ani. Sunt cu câțiva ani mai mare decât ea, dar suntem foarte apropiate. Câteodată ne imitam una pe alta, dar odată mi s-a părut că a întrecut măsura, când

LIBRIS | We know books

obiectul meu preferat – singura mea jucărie, un telefon roz de plastic pe care mi-l luase tata – a dispărut.

Într-o după-amiază, am mers să mă joc cu Safina și am văzut că avea un telefon identic! Ea spunea că e al ei; zicea că l-a cumpărat de la bazar. N-am crezut-o și eram prea nervoasă ca să gândesc limpede. Așa că atunci când nu era atentă i-am luat o pereche de cercei. A doua zi i-am luat un lănțișor. Nici măcar nu-mi plăceau bijuteriile alea, dar nu mă puteam abține.

Câteva zile mai târziu am ajuns acasă și am găsit-o pe mama atât de supărată că nici nu voia să se uite la mine. Găsise bijuteriile furate în dulapul meu și le dăduse înapoi.

— Dar Safina a furat prima de la mine! am strigat eu.

N-am impresionat-o pe mama.

— Tu ești mai mare, Malala, ar trebui să fii un exemplu.

M-am dus la mine în cameră, rușinată din cale afară. Mai rău a fost că a trebuit să aștept să vină tata acasă. El era eroul meu – curajos și principial –, iar eu eram *jani* a lui. Avea să fie atât de dezamăgit.

Dar n-a ridicat vocea la mine și nici nu m-a certat. Știa cât eram de exigentă cu mine însămi, că nu mai era nevoie să mă dojenească. În schimb, m-a consolat povestindu-mi despre greșelile pe care le făcuseră marii eroi pe când erau copii. Eroi ca Mahatma Gandhi, mare pacifist, și Mohammad Ali Jinah, fondatorul Pakistanului. Mi-a spus o anecdotă dintr-o poveste pe care obișnuia să i-o spună tatăl lui: „Un copil e tot copil atunci când e copil, chiar dacă e profet."

M-am gândit la codul nostru Paștunvali, care guvernează felul în care-și trăiesc paștunii viața. O parte a acestui cod e despre *badal* – tradiția răzbunării – în care unei

insulte trebuie să i se răspundă cu o alta, unei morți cu o alta și tot așa.

Văzusem și eu cum e să te răzbuni. Și răzbunarea avea un gust amar. Mi-am jurat că n-o să mă mai folosesc niciodată de *badal*.

Mi-am cerut scuze Safinei și părinților ei. Am sperat că Safina o să-și ceară și ea scuze și-o să-mi înapoieze telefonul. Dar n-a spus nimic. Și, oricât de greu mi-a fost să mă țin de promisiune, nu am spus că bănuiesc unde ar fi telefonul meu.

Safina și cu mine am fost din nou prietene și, împreună cu ceilalți copii din cartier, ne-am întors iar la alergat și la jocuri. Pe-atunci locuiam într-o parte a orașului aflată departe de centru. În spatele casei noastre se afla un spațiu plin de vegetație, cu ruine misterioase – statui de lei, coloanele căzute ale unei vechi *stupa*, și sute de pietre enorme care păreau umbrele gigantice. Acolo ne jucam vara *parpartuni*, un soi de de-a v-ați ascunselea. Iarna făceam oameni de zăpadă până când mamele noastre ne chemau în casă pentru o cană de ceai fierbinte cu lapte și cardamom.

De când îmi aduc aminte, casa noastră a fost mereu plină de oameni; vecini, rude, prieteni de-ai tatei – și un șir nesfârșit de veri, bărbați sau femei. Veneau din munții în care crescuseră părinții mei, sau dintr-un alt oraș. Chiar și când ne-am mutat din prima noastră casă și am avut un dormitor numai al meu, rareori dormeam singură. Întotdeauna mai era câte un văr care dormea pe podea. Asta pentru că una dintre cele mai importante părți ale codului Paștunvali este ospitalitatea. Ca paștun, ai întotdeauna ușa deschisă pentru oaspeți.

LIBRIS | We know books

Mama și celelalte femei se strângeau pe veranda din spatele casei, ca să gătească, să râdă și să vorbească despre haine noi, bijuterii sau despre alte femei din cartier, în timp ce tata și ceilalți bărbați stăteau în camera de oaspeți, beau ceai și discutau politică.

Adesea părăseam jocurile copiilor, mă strecuram pe lângă femei și mă alăturam discuției bărbaților. Mi se părea că acolo se întâmpla ceva interesant și important. Nu știam exact ce, și cu siguranță nu înțelegeam politica, dar mă atrăgea lumea asta serioasă a bărbaților. Mă așezam la picioarele tatălui meu și ascultam ce se vorbea. Îmi plăcea să-i ascult pe bărbați dezbătând politica. Dar cel mai mult îmi plăcea să stau printre ei, hipnotizată de tot ce auzeam vorbindu-se despre lumea mare care se-ntindea dincolo de valea noastră.

În cele din urmă părăseam camera și mai stăteam o vreme cu femeile. Priveliștile și sunetele din lumea lor erau diferite. Vorbeau în șoapte blânde, confesive. Câteodată răsunau râsete aspre și tumultuoase. Dar ce era cel mai uimitor: basmalele și vălurile femeilor dispăreau. Era frumos să le vezi părul lung și negru și chipurile frumoase – machiate cu ruj și henna.

Aproape în fiecare zi a vieții mele le văzusem pe-aceste femei urmând codul *purdah*, acoperindu-și fețele în public. Unele, ca mama, își puneau doar o eșarfă în jurul capului; se numește *niqab*. Altele purtau *burqa*, robe lungi și curgătoare care le acopereau capul și fața, ca oamenii să nu le vadă nici măcar ochii. Unele mergeau până într-acolo încât purtau mănuși și ciorapi negri, ca să nu se vadă nici măcar o bucățică de piele. Văzusem și neveste cărora li se cerea să meargă câțiva pași în spatele soților. Am văzut femei care-și coborau privirea atunci când se întâlneau cu un bărbat. Și fete mai mari cu care ne jucam și

care dispăreau în spatele voalurilor de îndată ce deveneau adolescente.

Dar să le vezi pe aceste femei discutând degajat era cu totul altceva.

În bucătărie nu eram de prea mare ajutor – recunosc că, de câte ori puteam, încercam să scap de tăiatul legumelor și spălatul vaselor –, așa că nu stăteam mult prin preajmă. Dar când mă retrăgeam, mă întrebam cum era să trăiești ascuns tot timpul.

Părea nedrept și inconfortabil să trăiești în spatele unor bucăți de material. Încă de când eram foarte mică, le-am spus părinților că n-aveam să-mi acopăr fața, indiferent ce făceau celelalte fete. Chipul meu era identitatea mea. Mama, care chiar e devotată și ține la tradiție, a fost șocată. Rudele noastre considerau că sunt foarte îndrăzneață. (Unii spuneau că-s obraznică.) Dar tata zicea că pot să fac ce vreau.

— Malala o să trăiască liberă ca pasărea cerului, le spunea el tuturor.

Așa că mă întorceam la jocurile mele cu ceilalți copii. Mai ales când era vremea întrecerilor de zmeie, când băieții încercau să taie frânghiile concurenților. Era un joc palpitant, cu eliberări și plonjări imprevizibile. Era frumos, dar și trist să văd zmeiele frumoase prăbușindu-se la pământ.

Poate că eram tristă pentru că îmi închipuiam că viitorul meu va fi frânt, ca zborul zmeielor – și asta doar pentru că eram fată. În ciuda a ceea ce spunea tata, știam că atunci când Safina și cu mine aveam să creștem, lumea avea să se aștepte să gătim și să facem curat pentru frații noștri. Puteam să ne facem doctori, pentru că era nevoie de medici femei care să aibă grijă de paciente. Dar nu puteam fi avocate sau inginere, creatoare de modă sau

LIBRIS | We know books

artiste – sau orice altceva am fi visat să fim. Și n-am fi avut voie să ieșim din casă neînsoțite de un bărbat.

Uitându-mă la frații mei care se cățărau pe acoperiș să-și lanseze zmeiele, mă întrebam cât de liberă voi putea fi de fapt.

Dar chiar și în acele momente știam că sunt feblețea tatălui meu. Un lucru foarte rar pentru o fată pakistaneză.

În Pakistan, când se naște un băiat toată lumea sărbătorește. Se trag focuri de armă în aer. Se pun daruri în leagănul copilului. Numele băiatului e scris în arborele familiei. Dar când se naște o fată, nimeni nu vizitează părinții, iar femeile o compătimesc pe mamă.

Tata nu a băgat în seamă aceste obiceiuri. Mi-am văzut numele scris, cu o cerneală albastră strălucitoare, chiar lângă numele bărbaților din familia noastră. Numele meu e primul nume de femeie care apărea acolo în trei sute de ani.

Când eram mică, îmi fredona mereu un cântec despre faimoasa purtătoare a numelui meu.

— *Malalai din Maiwand,* spunea. *Ridică-te încă o dată să-i faci pe paștuni să priceapă cântecul onoarei. Cuvintele tale poetice schimbă lumi. Te implor, ridică-te.*

Atunci nu înțelegeam semnificația versurilor. Dar pe măsură ce-am crescut, am înțeles că Malalai era o eroină și un model, și voiam să învăț ceva de la ea.

La cinci ani, când am început să citesc, tata mă lăuda prietenilor lui.

— Uitați-vă la fata asta, spunea el. E sortită să fie faimoasă.

Eu mă prefăceam rușinată, dar cuvintele de laudă ale tatei erau cel mai prețios lucru din lume pentru mine.

Mai era un lucru care mă făcea să fiu mai norocoasă decât alte fete: tata conducea o școală. Era un loc sărăcăcios, doar cu table de scris și cretă, așezat lângă un râu puturos. Dar pentru mine era paradisul.

Părinții îmi povestesc cum încă dinainte să știu să vorbesc, mă târam în sălile goale de clasă pentru a ține lecții. Le țineam în limbajul meu de copil. Uneori puteam să stau la ore alături de ceilalți copii, plină de admirație pentru toate lucrurile pe care le învățau. Când am crescut, îmi doream să port uniformele pe care le vedeam la fetele mai mari care veneau la școală; *shalwar kamiz* – o tunică lungă, albastru închis și niște pantaloni lungi – cu un batic alb.

Tata deschisese școala cu trei ani înainte să mă nasc eu; el era profesor, contabil și director – dar și om de serviciu, mecanic-șef și om bun la toate. Se cățăra pe scară să schimbe becurile și cobora în fântână când se strica pompa de apă. Când îl vedeam coborând în fântână începeam să plâng, crezând că n-are să se mai întoarcă niciodată. Deși pe-atunci nu-mi dădeam seama de asta, acum știu că nu ne-ajungeam niciodată cu banii. După ce plătea chiria și salariile, rămâneam cu te miri ce pentru mâncare, așa că adesea aveam cine sărăcăcioase. Dar școala fusese visul tatălui meu și eram cu toții bucuroși să participăm la el.

Când în sfârșit a venit vremea să mă duc la școală, eram atât de entuziasmată că abia puteam să-mi țin astâmpărul. Se poate spune că am crescut într-o școală. Școala era lumea mea și lumea mea era școala.

LIBRIS | We know books

2

Vise

În fiecare primăvară și toamnă, în timpul Micului și Marelui[1] Eid[2], plecam împreună cu familia mea să vizităm unul dintre locurile care-mi plac cel mai mult pe lumea asta: Shangla, satul de munte unde crescuseră părinții mei. Încărcați cu daruri pentru rude – șaluri brodate, cutii cu dulciuri de fistic și trandafir, și medicamente pe care nu le găseau în sat, ne duceam la stația de autobuz din Mingora, unde toată lumea din oraș aștepta venirea autobuzului.

Îngrămădeam cadourile, laolaltă cu sacii de făină și zahăr, păturile și geamantanele celorlalte familii deasupra autobuzului, într-un maldăr imens. Apoi ne înghesuiam toți în mașină, pentru o călătorie de patru ore pe drumuri desfundate și șerpuitoare prin munți. În prima parte a călătoriei, drumul curgea în zig-zag de-a lungul râului Swat pe de-o parte și mărginea niște povârnișuri ascuțite de cealaltă. Fraților mei le plăcea să ne arate resturile vehiculelor care se prăbușiseră în valea de jos. Autobuzul

[1] *Eid Al Fitr* (micul Bairam) se sărbătorește la sfârșitul Ramadanului și se mai numește și Festivalul Încheierii Postului. (N. tr.)

[2] *Eid al-Adha* (sau Sărbătoarea Sacrificiului), una dintre cele mai mari sărbători religioase. (N. tr.)

urca mai sus, tot mai sus, până când aerul devenea rece și înghețat. În cele din urmă nu mai vedeai decât lanțuri de munți și o fâșie de cer.

Mulți oameni din Shangla erau foarte săraci și nu beneficiau de niciunul dintre avantajele moderne, cum ar fi spitalele, sau pietele, dar de fiecare dată când veneam, eram așteptați cu un mare ospăț. Un ospăț pe care-l așteptam după micul Eid de la sfârșitul Ramadanului. Se puneau pe masă castroane cu orez și pui, spanac și miel, mere mari și gustoase, prăjituri galbene și ceainice mari de ceai dulce cu lapte.

Încă de pe la șapte, opt ani eram considerată o fată sofisticată de la oraș și uneori verii mei mă tachinau pentru că nu-mi plăcea să merg desculță, sau pentru că purtam haine cumpărate de la bazar și nu făcute acasă, ca ale lor. Aveam accent de oraș și vorbeam limba celor de-acolo, așa că mă credeau modernă. Dacă ar fi știut ei... Oamenii din orașe ca Peshawar și Islamabad, orașe adevărate, m-ar fi crezut foarte înapoiată.

Însă cât stăteam la sat, duceam o viață de țărancă. Dimineața, mă trezeam la cântatul cocoșului sau când auzeam zdrăngănitul vaselor la femeile care pregăteau jos, în bucătărie, micul dejun pentru bărbați. Apoi, toți copiii ieșeau din casă ca să întâmpine ziua. Mâncam miere direct din stupi și prune verzi presărate cu sare. N-aveam jucării sau cărți, așa că săream șotronul sau jucam crichet într-o vâlcea.

După-amiaza, băieții se duceau la pescuit în timp ce noi, fetele, coboram la râu pentru jocul nostru preferat: nunta. Alegeam o mireasă și apoi o pregăteam pentru ceremonie. O împodobeam cu brățări și coliere, o machiam și-i pictam mâinile cu henna. De îndată ce era gata să fie dată mirelui, se prefăcea că plânge, iar noi îi mângâiam

LIBRIS | We know books

părul și-i spuneam să nu-și facă griji. Alteori ne tăvăleam pe jos de râs.

Dar femeile din munți n-aveau o viață ușoară. Nu existau magazine, universități, spitale sau femei doctor, nici apă potabilă sau electricitate. Mulți bărbați plecaseră din sate să lucreze la drumuri sau în mine, la mare depărtare, trimițând bani acasă ori de câte ori puteau. Uneori, nu se mai întorceau.

Femeile din sat trebuiau să-și acopere și ele fețele de fiecare dată când ieșeau din casă. Nu se puteau întâlni sau vorbi cu bărbați care nu erau rude apropiate. Nu știa niciuna să citească. Nici măcar mama, care crescuse și ea tot în sat. În țara mea, nu e așa de neobișnuit să vezi femei analfabete, dar să-mi văd propria mamă, o femeie mândră și inteligentă, încercând să citească prețurile la bazar, cred că era un lucru trist pentru amândouă.

Multe fete din sat – inclusiv majoritatea verișoarelor mele – nu mergeau la școală. Unii tați nu-și vedeau fetele ca pe membri valoroși ai familiei, pentru că oricum le măritau de mici și se duceau să trăiască cu familia soților.

— De ce să-mi trimit fiica la școală? se-ntrebau adesea. N-are nevoie de educație ca să îngrijească o casă.

Nu mă împotriveam niciodată bătrânilor mei. În cultura noastră, nu te arăți niciodată lipsit de respect în fața bătrânilor, nici măcar dacă greșesc.

Dar eram tristă și tulburată când vedeam ce viață tristă duceau aceste femei. De ce erau femeile tratate atât de prost în țara noastră?

L-am întrebat pe tata, iar el mi-a răspuns că, în Afganistan, țară condusă de talibani, femeile aveau o viață și mai grea. Școlile pentru fete fuseseră arse din temelii, și toate femeile erau obligate să poarte o *burqa* exagerată – un văl care le acoperea din cap până-n picioare și care

avea doar o deschizătură mică în dreptul ochilor. Femeile nu aveau voie să râdă cu voce tare sau să se dea cu ojă și erau bătute sau închise dacă erau găsite fără un însoțitor bărbat.

M-am cutremurat când am auzit toate astea și i-am mulțumit lui Dumnezeu că trăiam în Pakistan, unde fetele erau libere să se ducă la școală.

Atunci am auzit pentru prima dată de talibani. Dar nu știam că nu erau numai în Afganistan. Exista un grup și în Pakistan, nu foarte departe de zona tribală. Unii dintre ei sunt păștuni, ca și noi, și curând aveau să umbrească cu totul copilăria mea însorită.

Dar tata mi-a spus să nu-mi fac griji.

— Eu o să-ți protejez libertatea, Malala. Tu vezi-ți de visele tale.